

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Václava Novotného a soudkyň JUDr. Ludmily Valentové a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobkyně: **N. O.**, zast. ustanoveným advokátem JUDr. Jiřím Svobodou, se sídlem v Praze 3, Na Jarově 2425/4, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o kasační stížnosti proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. listopadu 2004, č. j. 8 Az 25/2004 – 19,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**
- III.** Odměna zástupce stěžovatelky, advokáta JUDr. Jiřího Svobody, se sídlem Praha 3, Na Jarově 2425/4, **se p ř i z n á v á** v částce 2150 Kč a bude mu vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností žalobkyně jako stěžovatelka brojí proti rozsudku označenému shora, kterým byla zamítnuta její žaloba směřující proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 2. 2004, č. j. OAM-3481/VL-11-P25-2000, jímž nebyl stěžovatelce udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky (dále jen zákon o azylu) a bylo rozhodnuto, že se na ni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Stěžovatelka opírá svou kasační stížnost o důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatelka považuje podáním ze dne 10. 12. 2004 rozhodnutí správního orgánu za rozporné s platným právním řádem bez dalších odůvodněných kasačních námitek. Až soudem ustanovený zástupce stěžovatelky na výzvu soudu doplnil kasační stížnost o důvody, z nichž lze vzít do kasačního řízení za předmětné tvrzení o vadách předcházejícího řízení a vadách rozhodnutí Městského soudu v Praze.

Stěžovatelka je přesvědčena, že byla krácena na svých právech zajištěných § 22 odst. 1 zákona o azylu, neboť se spisovým materiálem žalovaného se nemohla dostatečně seznámit, protože byl vyhotoven pouze v českém jazyce, přestože od samého počátku žádala o ustanovení tlumočníka. Právo jednat v řízení o udělení azylu v mateřském jazyce nebo v jazyce, v němž je stěžovatelka schopna se dorozumět, nelze redukovat pouze na provedení pohovoru podle § 23 zákona o azylu za účasti tlumočníka. Tato námitka se týká celého jednání a rozhodování o její žádosti o politický azyl a o žalobě, rovněž listinných důkazů, z nichž jde především o Informaci Ministerstva vnitra Velké Británie o zemi – Moldavsko z října 2002 v českém jazyce, z nichž správní orgán a následně i Městský soud v Praze dovodily pro rozhodnutí významný závěr, tj. že nedochází k pronásledování obyvatelstva ruské nebo ukrajinské národnosti v Moldávii. S tímto písemným důkazem se stěžovatelka neměla reálně možnost seznámit a vyslovit se k němu, přesto však na jeho závěrech spočívá jak rozhodnutí správního orgánu, tak rozhodnutí Městského soudu v Praze. Uvedené vady způsobily, že stěžovatelce bylo především kráceno právo na tlumočníka do moldavského jazyka pro celé řízení o její žalobě, jak zaručuje čl. 37 odst. 4 Listiny. Výslovnou žádost o ustanovení tlumočníka stěžovatelka uvedla do kasační stížnosti, okolnost, že stěžovatelka neovládá český jazyk, byla zřejmá i z důkazů zjištěných správním orgánem, neboť tento jednal se stěžovatelkou prostřednictvím tlumočníka v jazyce ruském (pohovor ze dne 12. 12. 2003). Stěžovatelka tedy v tomto spatřuje vadu řízení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Stěžovatelka dále vyjadřuje přesvědčení, že napadený rozsudek měl být zrušen rovněž z důvodu dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., protože řízení před soudem bylo stiženo vadou, která má za následek nezákonnost rozhodnutí o věci samé. Tuto vadu spatřuje stěžovatelka v tom, že vzhledem k důkaznímu významu výše uvedené Informace Ministerstva vnitra Velké Británie o zemi – Moldavsko z října 2002 pro negativní rozhodnutí o žádosti stěžovatelky o azyl je nutno dále namítnout, že jde o důkaz irelevantní, protože ve správním ani v soudním spise nejsou doloženy okolnosti, z nichž by vyplývalo, že informace byla získána cestou právní pomoci. S praxí, kdy se české orgány řídí ve správních nebo soudních řízeních jako „závaznými“ informacemi cizích státních orgánů, k nimž se účastník řízení nemá možnost vyslovit, nelze souhlasit, pokud nejsou splněny podmínky pro získání a použití těchto listin jako důkazů ve správním a soudním řízení. Rovněž tato praxe naráží na meze stanovené čl. 38 odst. 2 Listiny, podle něhož se každý může vyjádřit ke všem prováděným důkazům – v případě stěžovatelky tomu tak nebylo. Stěžovatelka nebyla v průběhu azylového řízení upozorněna na existenci uvedené Informace, ani na skutečnost, že jde o zásadní důkazní materiál pro rozhodnutí.

Vzhledem k procesní nepoužitelnosti Informace Ministerstva vnitra Velké Británie o zemi – Moldavsko z října 2002 neobstojí závěr správního orgánu (a následně i Městského soudu v Praze) ohledně neexistence důvodů pro udělení azylu na straně stěžovatelky založený na této informaci. Vedle toho uvedená argumentace správního orgánu na daný případ nedopadá (stěžovatelka netvrdila, že národnostní menšiny nemohou v Moldávii používat svůj

jazyk) a především nevyvrací tvrzení stěžovatelky o ponižování a urážení kvůli své ukrajinské národnosti, přičemž jednoznačně jde o skutečnosti nasvědčující odůvodněnému strachu z pronásledování z důvodu příslušnosti k určité národnosti. V důsledku uvedeného nejsou úplná, resp. ve spisech ve spisech chybí skutková zjištění, na nichž je založeno rozhodnutí správního orgánu o neudělení azylu. Stejnou vadou je stížen i napadený rozsudek Městského soudu v Praze.

Z vyjádření žalovaného ke kasační stížnosti vyplývá, že žalovaný odmítá stěžovatelkou vytýkané vady správního řízení, jež měly spočívat v neustanovení tlumočnicka do moldavského jazyka od samého počátku řízení a v použití informace MV Velké Británie o Moldavsku z října 2002 v českém jazyce, přičemž stěžovatelka nebyla upozorněna na tento důkazní prostředek, ani na skutečnost, že jde o zásadní důkazní materiál pro rozhodnutí o její žádosti o azyl. Tyto důvody kasační stížnosti jsou dle názoru žalovaného ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřípustné, protože je stěžovatelka neuplatnila v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být nyní přezkoumáno, ač tak učinit mohla, proto ve smyslu § 109 odst. 4 s. ř. s. nemůže Nejvyšší správní soud ke shora uvedeným skutečnostem přihlídnout. Žalovaný přesto uvádí, že stěžovatelka nebyla v žádném svém právu zkrácena, protože ve správním řízení s ní bylo postupováno zcela standardně, tj. na samém počátku řízení byla náležitě poučena, tlumočnick jí byl ustanoven na její žádost do ruského jazyka, se spisovým materiálem se mohla seznamovat kdykoli v průběhu řízení a rozhodnutí převzala za účasti tlumočnicka, jak se vše dokládá správním spisem.

Podle názoru žalovaného nelze akceptovat ani námitky stěžovatelky o vadách rozsudku, protože tam uvedená tvrzení nekorespondují s uplatněnými zcela obecnými žalobními důvody posouzenými řádně v předchozím soudním řízení, nadto správní orgán trvá na absenci azylově relevantních důvodů u stěžovatelky, jak je ve správním rozhodnutí podrobně vyličen v odůvodnění a soudem v rozsudku potvrzeno. Důkazní řízení bylo přiměřené obsahem i rozsahem k tvrzením stěžovatelky, jimiž vypověděla svoje důvody žádosti o azyl v ČR.

Doplněním vyjádření žalovaného ze dne 8. 2. 2006 se toto rozšiřuje o tvrzení, že ke dni 3. 2. 2004, který je dnem vydání napadeného správního rozhodnutí o neudělení azylu stěžovateli, nebyl správní orgán vázán ustanovením § 33 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád) podle § 9 azylového zákona, tzn. že správní orgán nebyl povinen dát účastníkům řízení možnost, aby se před vydáním rozhodnutí mohli vyjádřit k jeho podkladu i ke způsobu jeho zjištění, popř. navrhnout jeho doplnění.

V souladu s ust. § 109 odst. 3 s. ř. s. je Nejvyšší správní soud vázán důvody kasační stížnosti; to neplatí, bylo-li řízení před soudem zmatečné /ust. § 103 odst. 1 písm. c) cit. zák./ nebo bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, anebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné /ust. § 103 odst. 1 písm. d) cit. zák./, jakož i v případech, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné. Ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí, Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 109 odst. 4 s. ř. s. nepřihlídně. Skutkovým základem pro rozhodnutí kasačního soudu se tedy mohly stát pouze skutečnosti a důkazy, které byly uplatněny před soudem, který vydal napadené rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížnosti napadené rozhodnutí Městského soudu v Praze v mezích důvodů uplatněných ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s. a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Poskytnutí azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území ČR, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR. Azyl je výjimečný institut konstruovaný za účelem poskytnutí ochrany tomu, kdo z důvodů v zákoně stanovených pociťuje oprávněnou obavu z pronásledování ve státě, jehož je občanem. Azyl jako právní institut není (a nikdy nebyl) univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel (srov. IV. ÚS 12/04). Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv jsou natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování.

Soud připomíná, že skutková podstata, z níž správní orgán vycházel v napadeném rozhodnutí, je se spisy v rozporu, pokud skutkový materiál, jinak dostačující k učiněnému správnému skutkovému závěru, ve spisu obsažený, vede k jiným skutkovým závěrům, než jaký učinil rozhodující orgán. Skutková podstata nemá oporu ve spisech, chybí-li podklad pro skutkový závěr učiněný rozhodujícím orgánem, resp. je nedostačující k učinění správného skutkového závěru. Z textu kasační stížnosti však lze zjistit, že stěžovatelka v žalobě proti rozhodnutí správního orgánu uvedla tyto důvody: přesné a úplné zjištění skutečného stavu věci a neúplnost důkazů, včetně jejich hodnocení. Soud se jimi zabýval a došel k následujícímu: žalobkyně měla možnost vyjádřit se před vydáním rozhodnutí k podkladům, případně navrhnout jejich doplnění; jak vyplývá z dokumentů založených ve správním spise, žalovaný si opatřil potřebné podklady pro rozhodnutí, takže vycházel ze spolehlivě zjištěného stavu věci; z odůvodnění rozhodnutí vyplývá, které skutečnosti byly podkladem rozhodnutí, jakými úvahami byl žalovaný veden při hodnocení důkazů a při použití právních předpisů, na základě nichž rozhodoval; nic ze správního spisu nenaznačuje, že by se žalovaný nezabýval touto věcí odpovědně a svědomitě. Z obsahu správního spisu je nad veškerou pochybnost zřejmé, že žalovaný při zjišťování důvodů pro podání žádosti o azyl postupoval korektně. Poskytl procesní poučení, jakož i poučení o pobytu cizince na území České republiky a v rámci jím provedeného řízení mu nelze z tohoto pohledu ničeho vyčíst. Správní orgán dospěl k závěru, že stěžovatelka uváděla pouze skutečnosti nepodřaditelné pod důvody pro udělení azylu, ze kterých nebylo možno dovodit, že byla ve své vlasti pronásledována za uplatňování politických práv a svobod a neuvedla v případě návratu do vlasti žádnou konkrétní obavu, kterou by bylo možno považovat za odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo zastávání určitých politických názorů. Skutečnosti uváděné stěžovatelkou nelze považovat za pronásledování ve smyslu ust. § 12 zákona o azylu. Stěžovatelka neopustila Moldavskou republiku z důvodů pronásledování za uplatnění politických práv a svobod nebo z důvodů rasy náboženství nebo politického přesvědčení. Podstata stěžovatelčiných potíží spočívala v nedobré ekonomické situaci panující v Moldávii a z konfliktu v P., jehož důsledkem však není pronásledování z výše uvedených zákonných důvodů, ani sama stěžovatelka žádné skutečnosti v tomto směru neuvedla.

Správní orgán v řízení rovněž zkoumal, zda v případě stěžovatelky nebyly dány důvody pro udělení humanitárního azylu a dospěl k závěru, že tomu tak není. Protože správní orgán řádně zjistil a posoudil jak osobní situaci stěžovatelky, tak i stav v její zemi, a pokud

z nich sám nevyvodil důvody pro udělení humanitárního azylu, je takové rozhodnutí plně v jeho pravomoci a soud nezákonnost takového rozhodnutí s ohledem na shora vyslovené neshledává.

Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal důvodnými námitky stěžovatelky o tvrzeném nedostatečném dokazování a jeho vlivu a o nesprávném posouzení právní otázky o vadnosti předcházejícího správního řízení dle ust. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Nejvyšší správní soud shodně se závěrem Městského soudu v Praze shledal rozhodnutí žalovaného řádně odůvodněným, jeho závěry jsou logické a jsou odrazem řádně provedeného dokazování. Ze správního spisu je zcela zřejmé, že správní orgán provedl v řízení úplné dokazování, je z něj zřejmé, z jakých důkazních prostředků správní orgán při svém rozhodování vycházel. Důkazní prostředky byly řádně zhodnoceny a provedené dokazování vyústilo v řádně zjištěný skutkový stav, z něhož správní orgán při svém rozhodování o tom, zda jsou zde důvody pro udělení azylu dle § 12, § 13 odst. 1 a odst. 2 a § 14 vycházel. Správní orgán nemá povinnost, aby sám domýšlel právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a posléze k těmto důvodům činil příslušná skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci dle ustanovení § 32 zákona č. 71/1967 Sb., správní řád, má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl. Námitkou stěžovatelky uvedenou v kasační stížnosti o nemožnosti seznámit se se spisovým materiálem žalovaného, neboť ten byl veden pouze v českém jazyce, se Nejvyšší správní soud samostatně nezabýval, neboť se jedná o tzv. *novum*, skutečnost, kterou stěžovatelka uplatnila poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí, k takovým námitkám Nejvyšší správní soud ve smyslu § 109 odst. 4 s. ř. s. nepřihlíží. Totéž hodnocení Nejvyššího správního soudu lze aplikovat i na námitku stěžovatelky ohledně způsobu získání důkazního prostředku Informace Ministerstva vnitra Velké Británie o zemi Moldavsko z října 2002.

Důvodem pro podání kasační stížnosti z dalšího důvodu, a to podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. je nepřezkoumatelnost, spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Námitku uplatněnou v tomto ohledu nemohl Nejvyšší správní soud zkoumat, když ji stěžovatelka vztáhla k procesní nepoužitelnosti Informace Ministerstva vnitra Velké Británie o zemi Moldavsko z října 2002, neboť touto námitkou se Městský soud v Praze nemohl zabývat, nebyla uvedena v žalobě. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí žalovaného i Městského soudu v Praze je dostatečně srozumitelným a přesvědčivým způsobem odůvodněno, pro stěžovatelku z něj zcela jasně vyplývá, z jakých skutečností správní orgán a následně i soud vycházely a jakými právními úvahami se při rozhodování řídily.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že nebyly zjištěny vytýkané vady správního řízení, pro které měl soud I. stupně napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit. Pokud se po přezkoumání rozhodnutí správního orgánu v intencích soudního řádu správního, onen soud ztotožnil se závěry obsaženými v rozhodnutí žalovaného, když tyto závěry shledal správními, nezbylo mu, než žalobu proti rozhodnutí správního orgánu zamítnout.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že důvody uvedené v kasační stížnosti stěžovatelem podřazené pod ust. § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s., nebyly prokázány, a proto podanou kasační stížnost podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Nejvyšší správní soud nerozhodoval o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti dle § 107 s. ř. s., neboť se jedná o věc, která byla vyřízena v souladu s ustanovením § 56 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. přednostně.

Stěžovatelka, která neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a žalovanému, který byl v řízení úspěšný, náklady řízení nevznikly, resp. je neúčtoval. Proto soud rozhodl, že žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává. Soudem ustanovenému advokátovi byla odměna stanovena podle § 7, § 9 odst. 3 písm. f) vyhl. č. 177/1996 Sb., ve znění vyhl. č. 68/2003 Sb. ve výši 2150 Kč (2 úkony: dle § 11 odst. 1 písm. b) první porada, převzetí, příprava věci, je-li zástupce ustanoven soudem, písm. d) písemné podání ve věci samé – doplnění kasační stížnosti, a náhrady hotových výdajů 2 x 75 Kč dle § 13 odst. 3 cit. vyhlášky).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 8. března 2006

JUDr. Václav Novotný
předseda senátu